

Karta ewidencyjna grobu wojennego

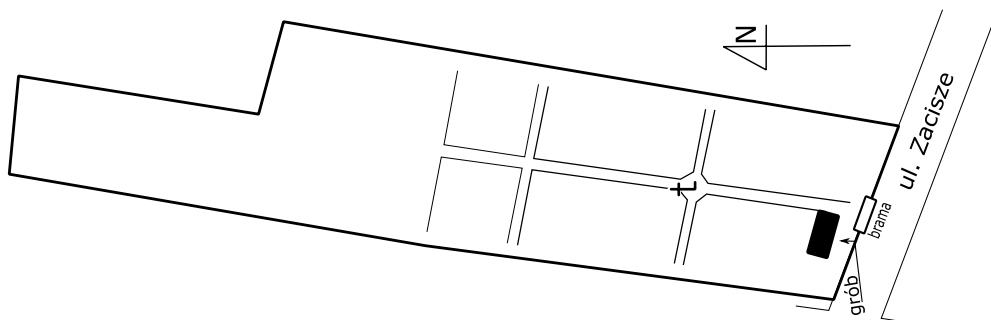
Gmina: Miejska Górka

Nr ewid.: 3022033_1_PW18

Rodzaj obiektu ¹	Nazwa obiektu	Miejscowość
grób wojenny zbiorowy	Grób zbiorowy 18 powstańców wielkopolskich w Miejskiej Górcie	Miejska Górka
Zdjęcie – widok ogólny	Kategoria: powstanie wielkopolskie 1918	
	Adres wojew. / powiat / gmina	woj. wielkopolskie / pow. rawicki/ gm. Miejska Górka
	ulica / lokalizacja opisowa	Cmentarz parafialny przy ul. Zacisze, 63-910 Miejska Górka
	Właściciel / zarządca terenu / działka nr	Parafia rzymskokatolicka pw. Św. Mikołaja, ul. Sikorskiego 1, 63-910 Miejska Górka, działka 302203_4.0001.1056
	Kwaterna, rząd / ewent. lokalizacja opisowa, GPS	Bezpośrednio przy gł. alei, po jej lewej stronie, ok. 6-7m od bramy głównej; GPS: 51° 39' 27.29" 16° 57' 32.63" (51.657581, 16.959064)
	Podstawowa informacja o pochowanych	Grób zbiorowy 18 powstańców poległych, zmarłych z ran, chorób i w wypadkach podczas służby
	Datowanie	Pomnik nagrobny z 1927 r. Odsłonięcie: 14.08.1927 r.
	Forma ochrony	cmentarz nie jest wpisany do rejestru zabytków; ochrona grobu na podstawie ustawy o grobach i cmentarzach wojennych z 28.3.1933 r. – grób wojenny; cmentarz na terenie obszaru wpisanego do rejestru - zespół budowlany i układ urbanistyczny 1161/A 17.01.1990r.
	Wymiary (szer., głęb., wys.)	Obelisk stojący: 110cm podstawa, góra 80cm, wys.170cm Obramienie na ziemi: 4m szer., 9,85m dł.
Material	pomnik - sztuczny kamień imitujący granit, tablica – marmur typu Biała Marianna, obramienie – beton otynkowany i metalowe rury.	
		

¹ grób wojenny indywidualny/ ...zbiorowy/ kwaterna / grób rodzinny / pomnik / tablica / ...

Szkic sytuacyjny

Opis obiektu i inskrypcje

Obelisk w formie głazu z wkomponowaną tablicą marmurową z nazwiskami poległych. Obelisk zwieńczony krzyżem z postacią Chrystusa. Pod tablicą - na cokole obelisku orzeł z rozpostartymi skrzydłami, siedzący na ukośnie ustawionej lufie armatniej, pod lufą cztery kule armatnie. Obramienie mogiły leżące na ziemi w formie prostokąta leżącego krótszymi bokami od frontu i od pomnika; proste ramiona poprzecinane kostkami kwadratowymi po pięć na każdym boku, szerszymi od ramion obramienia - wychodzącymi poza ich obręb, kostki zwieńczone ozdobnymi kulami na postumentach. Kule połączone metalowymi rurkami. Przy wejściu w obręb mogiły kwadraty z kulami połączone łańcuszkiem. Całość w wytonowanych, beżowych i szarych kolorach.

Na tablicy spis poległych, nazwy miejscowości z których pochodzili, daty śmierci oraz nazwy ich jednostek.

Treść napisu na tablicy:

**Ku Czcii Poległym
w pierwszych walkach
o Wolność Ojczyzny**

**I. pułk piech. na pow. rawicki
(11.p. Strz. Wkpl.)**

Bartkowiak Bernard	M. Górka	10.1.1919.
Fórmanowski Jan	Roszkowo	23.1.``
Bieda Ignacy	Poznań	4.2.``
Lorek Józef	M. Górka	6.2.``
Böhm Władysław	`` ``	6.2.``
Snela Franciszek	Niemarzyn	6.2.``
Bartkowiak Józef	Rozstępniewo	6.2.``
Lisiecki Franciszek	Konary	6.2.``
Lorek Józef	Zalesie	6.2.``
Snela Wincenty	Rozstępniewo	21.2.``
Snela Jan	`` `` ``	13.9.``
Tylewski Tomasz	M. Górka	28.4.``
Aleksandrak Ignacy	`` ``	26.7.``
Borowicz Wiktor	`` ``	26.6.``

8. pułk Strz. Wkpl.

Kwiatek Stanisław	Żarniki-Chuby	31.5.1919.
Nawrot Jan	Lubońskie Olędry	11.6.``

II. Baon Obr. Kraj. Poznań.

Mościpan Franciszek	Mały Lubań	25.6.1919.
Tomczak Jan	Pleszew	25.6.``

	Bibliografia	Dane dot. osób pochowanych, okoliczności śmierci, pierwotnego miejsca pochówku; historia obiektu itp.
<p>1. Stan pomnika bardzo dobry (październik 2017), natomiast na obramieniu widoczne splekania, prawdopodobnie na skutek osiadania gruntu, widoczna rdza przy końcówkach metalowych rur obramienia – przy złączeniach ze słupkami.</p> <p>2. Wg „<i>Dokumentacji (...)</i>”: należy co roku dokonywać zabiegów pielęgnacyjnych poprzez zmywanie pomnika przed jesienią (najpóźniej koniec września) gorącą wodą pod ciśnieniem; omiatać liście i wszelkie zanieczyszczenia „zielone” wokół pomnika aby nie dochodziło do zakażenia biologicznego. W razie stwierdzenia zakażenia biologicznego nanieść poprzez zraszanie preparat biobójczy typu Opholith Fungit SLK lub Boramon do glonów lub grzybów w zależności od rodzaju zakażenia biologicznego. Należy sprawdzić po okresie pięciu lat trwałość zabiegu hydrofobizacji i przy stwierdzeniu silnej nasiąkliwości kamienia wodą poddać go przy korzystnych warunkach atmosferycznych (bezdeszczowo) ponownej hydrofobizacji preparatem na bazie żywic krzemooorganicznych. Należy użyć tego samego preparatu jakiego użyto przy pracach w roku 2013 czyli Hydrosilanu HLF firmy Opholith</p>	<p>1. Wiesław Olszewski, Łukasz Jastrząb „<i>Lista strat Powstania Wielkopolskiego od 27 grudnia 1918 roku do 8 marca 1920 roku</i>”, Koszalin 2009, pozycje .</p> <p>2. Paweł Anders „<i>Miejsca pamięci Powstania Wielkopolskiego</i>”, Poznań 2010, str. 107.</p> <p>3. Przewodnik Katolicki, 1927 r., nr 38 z 18.09.1927, s. 12.</p> <p>4. Żołnierz Wielkopolski, 1927 r., nr 43 z 28.08.1927, s. 6</p> <p>5. Ewa Palacz, <i>Dokumentacja powykonawcza prac konserwatorskich pomnika powstańców wielkopolskich w Miejskiej Górcie</i>, opracowanie na zlecenie Urzędu Miejskiego w Miejskiej Górcie, Szczecin 2013</p> <p>Załączniki</p> <p>1. Zdjęcia grobu i cmentarza – zdjęcia cyfrowe.</p> <p>2. Kopie artykułów z 1927 r. (pliki PDF).</p>	<p>Na Liście Strat (poz. 1 Bibliografii): Bartkiewicz Józef, ur.15.3.1900, z Rozstępniewa, poległ 6.2.1919 Sarnowa – dane zbieżne z Bartkowiakiem Józefem na tablicy inskrypcyjnej.</p> <p>A. Dane z tablicy na nagrobku: - lista pochowanych powyżej w treści tablicy inskrypcyjnej</p> <p>B. Dane wg Listy Strat (poz. 1. w Bibliografii): <i>poniżej.</i> ----</p> <p>Pomnik nagrobny wzniesiono w 1927 r. Odsłonięcie: 14.08.1927 r. W roku 2013 pomnik został poddany gruntownej renowacji konserwatorskiej, dokonano także odtworzenia brakującego fragmentu armaty i kul armatnich. Prace wykonano ze środków wojewody wielkopolskiego przy wsparciu Rady Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa i Gminy Miejska Górka. Opinia Woj. Konserwatora Zabytków z 20 lutego 2013r.</p>
<ol style="list-style-type: none"> 1. Aleksandrak Ignacy, szer., *23.08.1894 †26.04.1919 Rawicz zmarł z chorób (w przypisach także inne daty śmierci i przyczyna: 26.7.1919, 26.6.1919, poległ), 2. Bartkiewicz Józef, szer., *15.03.1900 Rozstępniewo, †6.02.1919 poległ Sarnowa, 3. Bartkowiak Bernard, szer., *15.08.1900 Miejska Górka, †10.01.1919 poległ Miejska Górka (w przypisie także inne miejsce: Rawicz), 4. Bieda Ignacy, szer., *29.01.1898 Poznań, z†4.02.1919 poległ Rawicz, 5. Böhm Władysław, szer., *19.05.1900 †6.02.1919 poległ Sarnowa (w przypisach także inne przyczyna i miejsce śmierci: zmarł w Rawiczu), 6. Borowicz Wiktor, szer., *11.10.1899, †7.02.1919 poległ Sarnowa, 7. Formanowski Jan, szer., *11.10.1898 Roszkowo, †23.01.1919 poległ Sarnowa (w przypisie także: zmarł), 8. Kwiatek Stanisław, szer., *13.09.1898 †31.05.1919 poległ Sarnowa (w przypisie także: Rawicz), 9. Lisiecki Franciszek, szer., *20.11.1896 Konary †6.02.1919 poległ Miejska Górka (w przypisie także: Rawicz), 10. Lorek Józef, szer., *2.03.1893 Zalesie, †6.02.1919 poległ Sarnowa (w przypisie także: Rawicz), 11. Lorek Józef, szer., *6.04.1889 Sarnówka, †6.02.1919 poległ Sarnowa, 12. Mościpan Franciszek, szer., *18.09.1869 Sławoszewo, †25.06.1919 poległ Kawcze (w przypisie także: Rawicz), 13. Nawrot Jan, szer., *12.12.1896 Zaniemyśl †11.06.1919 wypadek utonął Miejska Górka (w przypisie także: Rawicz), 14. Snella Franciszek, szer., *25.09.1898, †6.02.1919 poległ Sarnowa (w przypisie także: Rawicz), 15. Snella Jan, szer., *7.07.1897 Rozstępniewo, †13.09.1919 wypadek utonął Rawicz – w Orli (także: poległ), 16. Snella Wincenty, szer., *7.07.1897 Rozstępniewo, †16.02.1919 zmarł z ran Poznań, 17. Tomczak Jan, szer., *9.05.1879 Zaniemyśl †25.06.1919 poległ Sarnowa (w przypisie także: Rawicz), 18. Tylewski Tomasz, szer., *12.12.1896 Miejska Górka, †8.04.19192019 zmarł Miejska Górka (w przypisie także: 28.04.1919, 8.04.1919 w M. Górcie), 		
<p>Opracowanie karty ewidencyjnej (autor, data, podpis): Adam S. Kaczmarek, fot.: Adam S. Kaczmarek, październik 2017.</p>		